

Valtakunnalliset lastensuojelupäivät

Lapsen etu ja vuoroasuminen

Katja Niemelä, perheoikeudellisten asioiden päällikkö, Helsinki

#lastensuojelupäivät2018 #tasavertainenarki

- Lapsenhuoltolain uudistaminen pääministeri Juha Sipilän hallitusohjelmassa
- Työryhmän tehtävänä oli arvioida, miltä osin lapsen huolto ja tapaamisoikeutta koskevassa laissa ja sen soveltamisessa todetut epäkohdat on välttämätöntä ja tarkoituksenmukaista korjata lakia muuttamalla sekä valmistella tarvittavat lakiehdotukset.
- Työskentelyn lähtökohtana oikeusministeriössä laadittu muistio lain soveltamisessa tietoon tulleista ongelmista ja uudistamistarpeista, muistiosta saatu lausuntopalaute sekä verkkokeskustelusta saatu palaute.
- Toimikausi 3.10.2016-31.8.2017
- Laaja seurantaryhmä

Tietopaketti lapsenhuoltolain uudistamisesta

https://www.eduskunta.fi/FI/tietoaeduskunnasta/kirjasto/aineistot/kotimainen_oikeus/LATI/Sivut/lapsenhuolto-ja-tapaamisoikeus.aspx

Oikeusministeriön hankesivut lapsenhuoltolain uudistamisesta

<http://oikeusministerio.fi/hanke?id=afb68d97-f273-4760-a132-3a5ab8cf065e>

HE 88/2018 on annettu eduskunnalle 20.6.2018. Lähete keskustelussa 28.6.2018 asia lähetettiin lakivaliokuntaan, jolle sosiaali- ja terveysvaliokunnan on annettava lausuntonsa. Lakivaliokunnan kuulemiset alkavat lokakuussa.

Yleiset säännökset

1 § Lapsen huolto

- Lapsen huollon tarkoituksena on turvata lapsen tasapainoinen kehitys ja hyvinvointi lapsen yksilöllisten tarpeiden ja toivomusten mukaisesti.
- Huollon tulee turvata myönteiset ja läheiset ihmissuhteet erityisesti lapsen ja hänen vanhempiansa välillä. *Myös muita lapselle tärkeitä ihmissuhteita on vaalittava.*
- Lapselle tulee turvata hyvä hoito ja kasvatus sekä lapsen ikään ja kehitystasoon nähden tarpeellinen valvonta ja huolenpito.
- Lapselle on pyrittävä antamaan turvallinen ja virikkeitä antava kasvuympäristö sekä lapsen taipumuksia ja toivomuksia vastaava koulutus.

1 § Lapsen huolto

- *Lasta on suojeltava kaikenlaiselta ruumiilliselta ja henkiseltä väkivallalta, huonolta kohtelulta ja hyväksikäytöltä.*
- Lasta tulee kasvattaa siten, että lapsi saa osakseen ymmärtämystä, turvaa ja hellyyttä.
- Lasta ei saa alistaa, kurittaa ruumiillisesti eikä kohdella muulla tavoin loukkaavasti.
- Lapsen itsenäistymistä sekä kasvamista vastuullisuuteen ja aikuisuuteen tulee tukea ja edistää.

2 § Tapaamisoikeus

- Tapaamisoikeuden tarkoituksena on turvata lapselle oikeus *luoda ja säilyttää myönteinen ja läheinen suhde vanhempansa, jonka luona lapsi ei asu.*
- *Tapaamisoikeuteen kuuluu, että lapsi saa ajoittain olla tämän vanhemman luona tai tavata tätä muualla taikka pitää tähän yhteyttä muulla tavoin.*

2 § Tapaamisoikeus

- *Lapsen kummankin vanhemman on omalta osaltaan myötävaikutettava tapaamisoikeuden toteutumiseen.*
- *Vanhemman on kasvatustehtävässään vältettävä kaikkea, mikä on omiaan aiheuttamaan haittaa lapsen ja toisen vanhemman väliselle suhteelle.*

4 § Huoltajan tehtävät

- Huoltajan tehtävänä on turvata lapsen kehitys ja hyvinvointi siten kuin 1 §:ssä säädetään.
- Huoltajalla on oikeus päättää lapsen hoidosta, kasvatuksesta, *koulutuksesta*, asuinpaikasta, *harrastuksista* sekä muista henkilökohtaisista asioista.

4 § Huoltajan tehtävät

- Ennen kuin huoltaja tekee päätöksen lapsen henkilökohtaisessa asiassa hänen tulee keskustella asiasta lapsen kanssa.
- Päätöstä tehdessään huoltajan *on otettava huomioon lapsen mielipide ja toivomukset.*
- *Huoltajan on kerrottava lapselle lasta koskevista päätöksistä ja muista lapsen elämään vaikuttavista asioista.*
- Huomioitava lapsen ikä ja kehitystaso

7 § Sopimus lapsen huollosta

- vanhemmat voivat sopia, että lapsi asuu toisen vanhempansa luona, jos vanhemmat eivät asu yhdessä
- vanhemmat voivat sopia, että lapsi asuu vuorotellen kummankin vanhempansa luona (vuoroasuminen)

7 b § Vuoroasumisen ja tapaamisoikeuden ehdoista sopiminen

- vuoroasumista koskevaan sopimukseen on kirjattava, kumpi koti ilmoitetaan lapsen viralliseksi asuinpaikaksi

9 § Tuomioistuimen päätös lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta

- tuomioistuin voi päättää, että lapsen tulee asua toisen vanhempansa luona, jos vanhemmat eivät asu yhdessä
- tuomioistuin voi päättää, että lapsen tulee asua vuorotellen kummankin vanhempansa luona

9 a § Tarkemmat määräykset vuoroasumisesta ja tapaamisoikeudesta

- tarvittaessa tuomioistuimen tulee määrätä, kumpi koti ilmoitetaan lapsen viralliseksi asuinpaikaksi

Vuoroasumisen määrittely:

- Lapsi asuu yhtä paljon tai lähes yhtä paljon kummankin vanhempansa luona.
- Lapsi on vähintään 40 % kalenterivuodesta kummankin vanhempansa luona lomakaudet ja juhlapyhät mukaan lukien.
- Vaihto voi tapahtua esim. muutaman päivän välein, vuoroviikoin tai vuorokuukausin.

10 § Lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevan asian ratkaiseminen

- *Asumista ja tapaamisoikeutta ratkaistaessa otettava huomioon erityisesti*
  - *lapsen ikä ja kehitystaso*
  - *luonne ja taipumukset*
  - *mahdolliset erityistarpeet*
  - *vanhempien asuinpaikkojen välinen etäisyys (sama koulu, sama päiväkoti)*
  - *sekä vanhempien kyky yhdessä ottaa vastuu lasta koskevista asioista*
- Asia on ratkaistava vanhempien sopimalla tavalla, ellei ole aihetta olettaa ratkaisun olevan vastoin lapsen etua.

Etuudet ja palvelut lasten vuoroasumistilanteessa

- monet yhteiskunnan palvelut ja etuudet (mm. asumistuki, lapsilisä, vammaistuki) saadaan sen mukaan, kumman vanhemman luona lapsen väestötietojärjestelmän mukainen asuinpaikka on
- STM:n työryhmä selvitti tilannetta alkuvuonna 2018, työryhmän loppuraportti <http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/160840>
- oikeusministeriön ohje lapsen elatusavun suuruuden arvioimiseksi tulisi päivittää
- etuuksia, jotka eivät edellytä lainsäädäntömuutoksia (vanhempainpäiväraha, työttömyysturva, opintotuki, eläkkeet)
- lainsäädännön muutostarpeita sisältävät etuudet (yleinen asumistuki, lastenhoidon tuet, lapsilisä, elatustuki, vammaisetuudet, sairausvakuutuslain mukaisten matkakustannusten korvaus, toimentulotuki)
- varhaiskasvatusta, esiopetusta ja koulupaikan määräytymistä sääntelevissä laeissa ei muutostarpeita
- koulukuljetukset: lainsäädäntö mahdollistaa, kunta voi päättää järjestää laissa säädettyä laajemmin
- Sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädäntö ja em. erityislainsäädäntö eivät kaikilta osin turvaa lapsen edun toteutumista vuoroasumistilanteessa

Vuoroasuminen lapsen näkökulmasta
Erofoorumi 22.3.2018

Hannariikka Linnavuori, KT

<https://ensijaturvakotienliitto.fi/wp-content/uploads/2018/03/Hannariikka-Linnonmaa.pdf?x52679>